

Beantwoording van de vragen (reactie op de gemaakte opmerkingen) zoals die zijn gesteld in de vergadering van de gemeenteraad d.d. 29 september 2014.

1. Alle benodigde gronden dienen eerst verworven te zijn alvorens de gemeenteraad het bestemmingsplan kan vaststellen.

Reactie: de provincie - en de Dienst Landelijk Gebied namens de provincie - zijn sinds geruime tijd in overleg met belanghebbenden over de REVZ (als onderdeel van de structuurvisie Meerweg) en met betrokken eigenaren over de verwerving van de benodigde gronden.

Uitgangspunt bij verwerving voor natuur is: verwerving van de grond op vrijwillige basis tegen de waarde in het vrije economische verkeer. Gesprekken over de aankopen op deze basis met grondeigenaren rond de Meerweg hebben echter, met uitzondering van het terrein dat in eigendom is van het Meerschap, nog niet tot resultaat geleid.

Als principe blijft aankoop op vrijwillige basis bij realisatie van de EHS – waar de REVZ Meerweg onderdeel van is - een redelijk en goed werkbaar uitgangspunt. In de meeste gevallen wordt dan in overleg met partijen, soms met (kleine) wijzigingen in de begrenzing, overeenstemming bereikt zodat de natuurdoelstelling, ook in grotere gebieden goed gerealiseerd kan worden.

Bij de REVZ aan de Meerweg zijn deze mogelijkheden minder ruim. De zone moet op deze plaats gerealiseerd worden. Belangrijke reden hiervoor is dat, naast de natuurdoelstelling van de REVZ, er via deze zone een waterverbinding (doorkoppeling) tussen de Drentse Aa en het Paterswoldsmeer wordt gerealiseerd als bijdrage in een verbetering van de waterkwaliteit van het Paterswoldsemeer.

Gelet hierop hebben Gedeputeerde Staten (GS) in haar vergadering van 11 februari 2014 besloten om de begrenzing van de REVZ vast te stellen, conform de begrenzing van het in procedure zijnde bestemmingsplan. Hiermee hebben GS de mogelijkheid om, naast de optie van een vrijwillige verwerving, voor betreffende percelen ook een volledige schadeloosstelling te bieden. Dit betekent dat naast de waarde van de grond in het vrije economische verkeer ook andere schades vergoed kunnen worden. Hierbij kan gedacht worden aan waardevermindering, inkomensschade etc.

Verwerving op basis van een volledige schadeloosstelling, waarbij de schade in geld en/of grond gecompenseerd wordt, is voor alle betrokken grondeigenaren rond de Meerweg mogelijk. Echter een volledige schadeloosstelling betreft een vergoeding voor de gronden binnen de begrenzing van het bestemmingsplan. Tot op heden wordt met de eigenaren gesproken over een bredere oplossing, bijvoorbeeld het ruilen van gronden.

Als tenslotte ook bij het vergoeden van een volledige schadeloosstelling géén overeenstemming kan worden bereikt, rest voor de overheid als laatste

optie en uiterste middel een onteigeningsprocedure. Om maatschappelijk gewenste doelstellingen, zoals bijvoorbeeld woningbouw, infrastructuur of natuur te kunnen realiseren, heeft de overheid de beschikking over dit instrument. Ook bij deze optie wordt de hoogte van een volledige schadeloosstelling vastgesteld en vergoed.

Hiervoor is echter wel een vastgesteld bestemmingsplan noodzakelijk; zonder een door de gemeenteraad vastgesteld bestemmingsplan kan deze procedure niet worden aangevraagd. Provinciale Staten moeten in dit geval beslissen of een onteigeningsprocedure gestart wordt.

Het enkele feit dat de gronden (nog) niet in eigendom zijn van de gemeente doet er overigens niet aan af dat de raad, met betrekking tot deze gronden, geen nieuw bestemmingsplan kan vaststellen. Volgens artikel 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) stelt de gemeenteraad namelijk voor het hele grondgebied van de gemeente een of meerdere bestemmingsplannen vast. Binnen dit grondgebied bevinden zich altijd gronden die niet in eigendom zijn van de gemeente zelf. Het bestemmingsplan is daarmee juist bij uitstek een middel dat ter uitoefening van zijn publiekrechtelijke taak aan de gemeenteraad is gegeven, om een goede ruimtelijke ordening te bewerkstelligen, zonder dat volledige zeggenschap (of eigendom) over de gronden noodzakelijk is.

De conclusie is dan ook dat het feit dat de gronden nog niet volledig zijn verworven, niet tot gevolg heeft dat het bestemmingsplan niet kan worden vastgesteld. Daarentegen is een vastgesteld bestemmingsplan noodzakelijk om het project te realiseren.

2. Het moet duidelijk zijn of de aanleg van de verbinding tussen de betreffende gebieden (Paterswoldsemeer en gebied ten zuiden van de Meerweg) gevolgen heeft voor het plangebied, voor zover het de verspreiding van eventuele verontreiniging betreft. Kan de verontreiniging het plangebied bereiken? De verontreiniging moet in ieder geval worden aangepakt en opgelost.

Reactie: Om duidelijkheid te verkrijgen over de door de familie Woldring aangegeven problemen met de gezondheidssituatie van het vee en de relatie die gelegd wordt met de kwaliteit van de bodem in polder Oosterland, zijn meerdere onderzoeken uitgevoerd (c.q. in uitvoering).

Het betreft de volgende onderzoekstrajecten:

1. In opdracht van de familie Woldring zijn door de gezondheidsdienst voor Dieren, in samenwerking met het BLGG AgroXpertus en de dierenarts, aanvullende onderzoeken uitgevoerd (en nog steeds in uitvoering) naar de gezondheidstoestand van het vee van de familie en een eventuele relatie met de kwaliteit van de bodem en het gewas in polder Oosterland.
2. In opdracht van de gemeente Haren is, in samenwerking met de provincie Groningen, milieu-hygiënisch onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van de bodem (grond en grondwater) van polder Oosterland

en het oppervlaktewater van de Drentse Aa. Op basis van deze onderzoeken is een risico-evaluatie opgesteld.

3. Door waterschap Hunze en Aa's is milieu-hygiënisch onderzoek uitgevoerd naar de kwaliteit van het slib in de Eelder Schipsloot en de Drentse Aa.
4. In opdracht van de gemeente wordt door Nutriënten Management Instituut BV te Wageningen (NMI BV) een analyse opgesteld van alle bekende onderzoeksdata. De rapportage van NMI BV ligt ter inzage.

Ad 1.

Door de familie Woldring zijn analyseresultaten van verschillende gras- en hooimonsters beschikbaar gesteld. Een interpretatie van deze resultaten door de gezondheidsdienst voor dieren (en/of NMI BV) is voorsnog niet beschikbaar. Op 5 december worden de resultaten van NMI BV in de projectgroep toegelicht en besproken

Ad 2.

De onderzoeken naar de milieu-hygiënische kwaliteit van de bodem in polder het Oosterland zijn uitgevoerd naar aanleiding van de klachten van de familie Woldring.

Deze klachten zijn gebaseerd op resultaten van eerder **bemestings**onderzoek van BLGG AgroXpertus (de zogenaamde 'Bemestingswijzer Grasland') en adviezen van de Gezondheidsdienst voor Dieren en de dierenarts van de familie Woldring.

Opgemerkt moet worden dat bemestingsonderzoek zich richt op de beschikbaarheid van (voedings)stoffen in de bodem. Op basis van de concentraties aan (voedings)stoffen die in dit onderzoek op de onderzochte percelen in polder Oosterland zijn gemeten, kunnen géén geldende uitspraken over 'bodemverontreiniging' worden gedaan.

Het **milieu-hygiënisch** bodemonderzoek is, met specifieke aandacht voor de toplaag van de bodem, uitgevoerd op de percelen waar in eerdere instantie door BLGG AgroXpertus het bemestingsonderzoek is uitgevoerd. Ook is een door Woldring aangegeven (voormalig) slibdepot bemonsterd. Dit onderzoek is uitgevoerd door Terra BV en ligt ter inzage; het onderzoek is uitgevoerd conform de Nederlandse norm NEN 5740.

Kort samengevat blijkt uit dit onderzoek dat, ten opzichte van de achtergrondswaarde, in de bovengrond (bovenste 10 á 50 cm) van de bemonsterde percelen, (zeer) licht verhoogde concentraties van een beperkt aantal zware metalen (chromium, kwik, lood) worden aangetroffen. In dieper gelegen bodemlagen worden deze overschrijdingen (nagenoeg) niet gemeten. In het grondwater worden, zeer lichte verhogingen, ten opzichte van de streefwaarde, barium, chromium en/of zink en arseen gemeten.

In het slibdepot zijn zeer licht verhoogde gehalten zink en kwik gemeten.

Uit de risicobeoordeling volgt dat de aangetroffen (licht) verhoogde gehalten normaal zijn voor veenhoudende (klei)gronden en dat deze

géén onaanvaardbare risico's voor de volksgezondheid, het milieu en/of het ecosysteem vormen. De zogenaamde LAC2006 waarden (signaalwaarden voor de beoordeling van bodemkwaliteit voor landbouwkundige doeleinden) worden niet overschreden. Wel wordt, gezien de bodemsamenstelling (veen, sterk zuur), aanbevolen om gewasonderzoek uit te voeren. Theoretisch kan in deze omstandigheden de beschikbaarheid (van verontreinigingen) in planten namelijk toenemen (zie ad 1).

Het oppervlaktewater van de Drentse Aa is op 2 plaatsen bemonsterd. In het monster van het zuidelijke deel van de beek zijn de metalen vanadium en tin in licht verhoogde gehalten gemeten. In het monster van het noordelijke deel van de beek zijn géén verhoogde gehalten gemeten. Uit de risicobeoordeling volgt dat deze concentraties de referentiewaarden voor veedrinkwater niet overschrijden; het water voldoet aan de kwaliteitswaarden voor drinkwater voor vee.

Ad 3.

Alvorens te zijn gebaggerd is het slib in de Eelder Schipsloot in 2012/2013 bemonsterd en geanalyseerd. Behoudens enkele zeer licht verhoogde gehalten zink en PCB ten opzichte van de achtergrondswaarde, zijn in dit slib géén overschrijdingen gemeten. Het vrijkomende slib is gekwalificeerd als 'vrij toepasbaar' op aangrenzende percelen en/of toepassing in oppervlaktewater.

Uit de bemonsteringen en analyses in 2014 van het slib uit de Drentse Aa (het deel dat door polder Het Oosterland loopt) blijkt dat in dit materiaal géén overschrijdingen van de achtergrondswaarde worden aangetroffen. Het slib wordt gekwalificeerd als 'vrij toepasbaar' op aangrenzende percelen en/of toepassing in oppervlaktewater.

Ad 4.

In de conclusies van NMI BV wordt bevestigd dat in polder Het Oosterland géén sprake is van een milieukundige verontreiniging volgens de definitie in de Wet Bodembescherming en dat er géén aanwijzingen zijn voor verhoogde uitspoeling van zware metalen richting het grond- of oppervlaktewater.

Uit de verschillende onderzoeken blijkt wel dat er sprake is van een laag koper en seleniumgehalte in de bodem en een lage beschikbaarheid van deze elementen voor gewasopname. Het tekort aan koper en selenium is zeer waarschijnlijk de oorzaak van de slechte gezondheidstoestand van het vee dat in de polder geweid wordt.

Bij voortgaande beweiding in de polder is meer inzicht in bedrijfsbalansen aan mineralen en spoorelementen wenselijk waarna in samenspraak met voerleveranciers de (on)mogelijkheden van de inpassing het geproduceerde ruwvoer binnen een optimaal rantsoen kan worden vastgesteld. Het lopende onderzoek van de Gezondheidsdienst voor Dieren kan hierover meer duidelijkheid verschaffen.

Conclusies.

De overschrijdingen van de achtergrondwaarden van enkele stoffen die zijn aangetroffen in slib, oppervlaktewater, grond en grondwater in polder Oosterland zijn uiterst beperkt en te relateren aan de lokale bodemsamenstelling. Er is, via de door te koppelen Drentse Aa naar het Paterswoldsemeer, géén risico op verspreiding. De in deze doorkoppeling voorziene stuw beperkt dit (niet aanwezige) risico verder.

Aanvoer van water uit de Drentse Aa naar het Paterswoldsemeer betekent, ten opzichte van de huidige situatie waar periodiek water van mindere kwaliteit uit het Noord-Willems kanaal wordt ingelaten, juist een verbetering van de waterkwaliteit van het Paterswoldsemeer.

De oorzaak van de slechte gezondheidstoestand van het vee dat in de polder geweid wordt is zweer waarschijnlijk een tekort aan (noodzakelijke) sporenelementen (koper, selenium) in het gewas en het ruwvoer dat in de polder geproduceerd wordt. Bij voortgaande (extensieve) beweiding wordt aanbevolen de mismatch tussen mineralenbehoefte en -voorziening op te lossen. Aanvullende adviezen van de Gezondheidsdienst voor Dieren kunnen hierover meer duidelijkheid verschaffen.

3. Er moet een exploitatieplan bij het bestemmingsplan ter vaststelling aan de gemeenteraad worden aangeboden. Dit is mede noodzakelijk omdat er nog geen overeenkomst met de projectontwikkelaar is inzake de nieuw te realiseren recreatiewoningen.

Reactie: Er is advies gevraagd aan Trip Advocaten. In hun advies wordt de conclusie bereikt dat het vaststellen van een exploitatieplan in dit geval niet noodzakelijk is omdat op andere wijze in de verrekening van de kosten wordt voorzien. In voornoemd advies wordt geconcludeerd dat het besluit van de gemeenteraad om geen exploitatieplan vast te stellen bij een eventuele toetsing door de bestuursrechter in stand zal blijven. Aangezien het advies vertrouwelijke financiële gegevens bevat die niet in de openbaarheid kunnen worden gebracht, wordt volstaan met het alleen ter inzage leggen van dit rapport voor de leden van de gemeenteraad. Voor meer informatie wordt u dan ook verwezen naar de inhoud van dit rapport.

4. Er zou één regime moeten komen met betrekking tot de maximaal toegestane oppervlakte aan bebouwing voor het plangebied/Paterswoldsemeergebied.

Reactie: In het nieuwe bestemmingsplan is voorzien in één regime met betrekking tot de maximaal toegestane oppervlakte aan bebouwing. Voor zowel de bestaande recreatiewoningen als voor de nog te realiseren recreatiewoningen in dit plangebied geldt dat de toegestane oppervlakte aan bebouwing maximaal 100 m² mag bedragen. Binnen het plangebied is er dus voor wat betreft de maximaal toegestane oppervlakte aan bebouwing één regime aanwezig.

Met betrekking tot de relatie tussen het plangebied en de zomerhuizen in het overige Paterswoldsemeergebied wordt opgemerkt, dat er inderdaad sprake is van een verschil inzake de maximaal toegestane oppervlakte aan bebouwing. In de rest van het Paterswoldsemeergebied mag de oppervlakte van een recreatiewoning met bijbehorende bouwwerken maximaal 55 m² bedragen. Dit verschil is overigens door de gemeenteraad al eerder gesanctioneerd bij de vaststelling van de beheersverordening Paterswoldsemeer. Er is dus al een bestaand recht voor maximaal 100 m² voor de bestaande recreatiewoningen in het plangebied. Dit is dus geen verandering ten opzichte van de reeds bestaande situatie in het Paterswoldsemeergebied.

Overigens bestaan er duidelijke verschillen tussen de bestaande recreatiewoningen in dit (plan)gebied en de recreatiewoningen elders in het Paterswoldsemeergebied. De bestaande recreatiewoningen in dit plangebied zijn gelegen op grote kavels en zijn in het verleden reeds legaal vergroot tot een oppervlakte die veel groter is dan de genoemde 55 m². Er is dus sprake van het opnemen van een legaal bestaande situatie. De oppervlaktemaat ad 55 m² in de rest van het Paterswoldsemeergebied is gericht op het tegengaan van verdere versterking van de oevers van het Paterswoldsemeer, alsmede het behouden en beschermen van de landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden. Daarnaast maakt dit voorschrift onderdeel uit van een aantal regels die zijn gericht op het streven naar een betere ruimtelijke ordening in het Paterswoldsemeergebied (door de gemeenteraad opgenomen saneringsdoelstelling). Dit is echter nu niet aan de orde omdat dit voorstel zich richt op het plangebied en niet op de rest van het Paterswoldsemeergebied.

5. Er moet een garantie worden afgegeven dat er geen negatieve gevolgen zullen voortvloeien uit de peilverhoging voor de bewoners van de bestaande recreatiewoningen.

Reactie: In de voorgaande beantwoording is gesteld dat de huidige drooglegging van zowel het recreatieterrein en de toegangsweg daar naartoe, als van het landbouwgebied gewaarborgd moet blijven. De aanleg van een ecologische zone met een watergang op het peil van het Paterswoldsemeer, mag géén nadelige gevolgen hebben voor deze (aangrenzende) gebieden. Ook is aangegeven dat het Waterschap Noorderzijlvest een vergunning moet afgeven voor peilwijzigingen en mede bepaalt welke maatregelen ten gevolge van deze wijzigingen genomen moeten worden.

De provincie en DLG hebben in overleg met het waterschap nu reeds mogelijke maatregelen bepaald om de huidige drooglegging in de verschillende gebieden te handhaven.

Concreet betekenen deze maatregelen dat het bestaande slotenpatroon van het recreatiegebied (aan de westzijde van de aan te leggen ecologische zone) rechtstreeks verbonden wordt met de te realiseren

buffersloot die grenst aan het landbouwgebied (aan de oostzijde van de ecologische zone). De verbinding wordt gemaakt met een eenvoudig kunstwerk in de watergang die centraal in de ecologische zone komt te liggen. Het kunstwerk betreft een (grotendeels ondergrondse) betonnen put waarin waterstromen met verschillende peilen elkaar kruisen.

Het bestaande slotenpatroon op het recreatieterrein en de buffersloot die grenst aan het landbouwgebied houden het (huidige) polderpeil, waardoor de drooglegging, noch voor het recreatiegebied en toegangsweg, noch voor het landbouwgebied, wijzigt. Op dit moment vindt er monitoringsonderzoek plaats naar de waterstanden in de verschillende gebieden.

Deze oplossing wordt nog besproken met belanghebbenden, het verslag daarvan zal aan de stukken voor de Raad worden toegevoegd. In het veld en telefonisch is er inmiddels wel contact geweest met enkele belanghebbenden. Hun eerste reacties zijn positief.
